

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cf. regulamentului de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de Publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an 500 Lei
Pe 6 luni 280 Lei
Pentru străinătate 1000 Lei

Unitatea

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Momente

(+) Prasnica Păcii află, acum a cincea oară, Pământul năpăstuit de urgia războiului. Geamăt, scrișnirea dinților, cumplirea morții pe fronturi; griji, lipsuri, suferințe fără număr apasă, ca munți striviți, pe cei rămași acasă. Nicătreia nu-i tihna trăirii ca pe vremea când între oameni stăpânește bunăvoință. — Afurișiți idoli: banul, violența, egoismul și orgoliul luciferic. Și prea li-s'a închinat lumea. Prea au fost cădelnițași. Prea au fost ridicați în slăvi. În aceeași vreme Peștera Viilaimului cu dumnezeiasca pilduire a Pruncului născut într'însa a fost dată uitării. Ba chiar și perzflată. Care rătăcire acum se răsună amarnic.

Petrecem cu ochii minții Oștirea Română. Dragostea noastră-i cuprinde pe toți, pe toate câmpurile de luptă ce i-au văzut vânzolindu-se și jertfindu-se. Sute de mii s'au săvârșit din viață ascultând o poruncă smintită. Numai cât ostașul execută, nu discută ordinul ce i-se dă de mai mari. Și vină lui — celui supus — nu i-se poate băga. De patru luni sângele românesc se varsă pentru sfântă isbândă cu adevărat românească. Și neclintită ne este credința că în ziua cea mare a Judecării se vor face birutorii, vrednicia noastră va apăsa greu în cumpăna dreptății. România nu-i o imensitate spațială. Armata noastră nu-i o nemărginire numerică de luptători. Am făcut însă imens pentru partea la care am trecut. Cine ar putea spune ce uriașe gloate înarmate am cruțat tovarășilor, lăsându-le slobode trecătorile munților noștri? Vedem doar bine cu ce îndârjire se apără astăzi dușmanii, pe locuri mai puțin favorabile lor decât Carpații românești. Imprejurarea aceasta, în afară de pârăile de sânge ce varsă și vor mai vărsa ai noștri până la biruința finală, nu poate scăpa din vedere, la vremea sa, împărțitorilor de dreptate. Credința aceasta a noastră e o undă de mângăiere pentru noi și în noaptea de grele pătămiri a Crăciunului din acest an.

Vedem că se purcede cu energie la curățirea tuturor cadrelor vieții, sociale de elemente socotite pacoste pentru trecut și primejdie pentru prezent și viitor. Dintr'o declarație a d. Ghiță Pop, ministrul Cultelor și Artelor, aflăm că epurația se va extinde și la Biserică. Precizând, D-sa a spus că-i de părere că „epurația nu se poate mărgini numai la cei mici, oprindu-se în fața celor mari”. — Bine. Cine-i vinovat să ispășească, fie mic, fie mare. Ba eu atât mai vărtos dacă, fiind mare, și încă sub chipul de slujitor al altarului și luminător al poporul, s'a făcut vinovat de nelegiuire. Vina însă să fie dovedită deplin. Altfel s'ar săvârși păcat strigător la ceru, pricinuindu-se și sminteală sufletelor celor mulți, cu urmări catastrofale. De ceace Pruncul Isus păzească poporul român. Și credem că-l va păzi.

Să se fi născut Hristos?

Gânduri ale unui închinător a Pruncului Preasfânt din ieslea Viilaimului — Glasul faptelor ce rămân în veac

de DUMITRU NEDA

Vedenia Isaiei-prorocului: Va ieși toiaș din rădăcina lui Iesse și floare (dintr'însul: Hristos. Atunci) va paște împreună lupul cu mielul, și vițelul și leul și taurul împreună vor paște, și un prunc mic îi va paște pe ei. Și bou și ursul împreună se vor paște, și fiii lor împreună vor fi... Privescerea profetică e paradisiacă, și are în vedere vremile mesianice. Dușmanii credinței cunosc și ei proroeciile și, cu mâinile pe Cartea Sfântă, ne întreabă sarcastic, mai ales în ceasurile de cruzime sălbatecă și de neagră păgânătate prin cari trecem: Unde-i Hristos și mirajul venirii sale în lume?

Adevărat: s'a tras, și se mai trage și acum de unii, la îndoială chiar și existența istorică a Mântuitorului. Inceputul îl face, pe timpul Teroarei, francezul Dupuis, care trece viața lui Isus între miturile astrale: „După cum Soarele trecând, la ieșirea sa din iarnă, în semnul Mielului, îndreaptă răul pricinuit lumii de stihile înghețului, întocmai și Lumina-Hristos e închipuită sub semnul Mielului ce șterge păcatul lumii, și învie începând primăvara viață nouă. Cei doisprezece apostoli sunt cele douăsprezece semne ale Zodiacului...” Pe urmele acestui vraciu voltairean au pășit și alții, mai ales nemți, pe cari îi înșiră și Manualul Antireligios scos de Sfatul Bezbojnicilor din Rusia Sovietică (acum desavuați de măsurile staliniste mai recente pe tărîmul religios): „De multă vreme, numeroși învățați apuseni, cari studiază începuturile creștinismului, au ajuns la încheierea că Hristosul Evangheliei n'a existat niciodată. Printre ei poate fi numărat un francez, Dupuis, care trăia în veacul XVIII, apoi germanul Bruno Bauer, pastorul Kalthoff din Bremen, profesorul Drews din Berlin, câțiva olandezi, Pierson Loman și mulți alții”.

Nu zăbovim la faptul întromenirii Fiului lui Dumnezeu. Știința profană, ca și cea sacră, și-au spus cuvântul în cauză. Prin urmare caravana închinătorilor își poate vedea de drum. Cu gândul la ieslea din Viilaim, chiar și așa, din mijlocul scenelor infernale de azi, la cari s'a ajuns tocmai fiindcă cei răscumpărați de Răstignitul-Dumnezeu s'au îndepărtat de lumina cunoștinței ce a răsărit lumii în urma Nașterii Sfinte, aruncăm o privire asupra unor roade ce sunt a se mulțumi acelei Nașteri și pe cari nici o răutate satanică nu le va putea tăgădui.

Se vorbește și se scrie mult despre caritate. Și pe lângă toată ura de azi în taberele celor de acelaș neam, ori de acelaș crez politic-social, se face și mult bine. Că nu se va

lucra din idealism sfânt și desinteresat ca în atmosfera superior creștină — se poate. Fapt e însă că se activează. Și încă cu rezultate impunătoare. Dovadă colectele pentru ajutoarea nevoiașilor; nosocomiile; orfanotrofiile; spitalele; casele pentru bătrâni săraci și nepuțințioși și atâtea organizații de binefacere, începând dela cele mai mărunte și cu o rază mai restrânsă, până la internaționala Cruce Roșie (intemeiată și aceasta de doi devotați închinători ai lui Hristos). Constatăm faptul și stabilim realitatea istorică: Spiritul caritativ e rod de origine specific creștină. Iubirea față de aproapele, fără deosebire de rasă ori castă, e o floare a Inimii lui Hristos. Cel dintâiu strângător de danii pe seama celor lipsiți e Sf. apostol Pavel. Prototipul tuturor așezămintelor de binefacere e *Basillada* sf. Vasile din Cesarea Capadochiei: o uriașă Casă a mililor, cu cele mai felurite secții: pentru ucenicii dornici de a învăța vre-o meserie; pentru bolnavi; pentru săraci; pentru epavele societății; pentru cei cu mințea întunecată; pentru toate nevoile și suferințele. Totul gratuit, din dragoste față de Hristos. — Lumea păgână nici gândi nu se putea la așa ceva, precum preabine se știe.

După cum nici la ștergerea sclăviei nu s'ar fi gândit protipendada păgână niciodată. Convingerii acesteia îi da expresie *Lucanus* prin sentința-i ce astăzi trezește fiori: „Neamul omenesc nu trăiește decât pentru hatărul câtorva”. (Pharsal V, 343). A trebuit să vină *Nazarineanul* să învețe oamenii să se iubească unii pe alții ca fiii aceluiaș Părinte care răsare Soarele peste buni și peste răi, peste bogăți și săraci, stăpâni și sclavi, zidiți toți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. *Apostolul Neamurilor* va stăruii zi și noapte asupra aceluiaș adevăr: Creștinii să se îmbrace întru omul cel nou, după chipul celui ce l-a zidit pe el, unde nu este nici Elin, nici Iudeu, varvar, Schit, rob și slobod, ci toate și întru toți Hristos.

Și ca Sf. Pavel au propovăduit și ceilalți apostoli, și Sfinți Părinți ai veacurilor prime, și toate luminarele Bisericii. Celor ce învinovățiau pe creștini că nu s'ar ținea de această îndrumare, *Lactanțiu*, încă în veac. IV, le răspunde: „Unii ne probozesc zicându-ne: La voi nu este ceva deosebire între unul și altul? — La nici o întâmplare. Și nici nu este altă pricină pentru care ne dăm unul altuia numirea de frate decât doar aceea că ne socotim cu toții egali din moment ce privim toate lucrurile omenești nu prin prisma trupului ci print'ra, spiritului și

deși condițiile trupești sunt osebite, totuși pentru noi nu există sclavi, ci pe toți îi socotim de frați și așa le și zicem odată ce, în ce privește religia, suntem împreunăslujitori". (Divinae Institutiones, V, 16). Ce au făcut Papii pentru abolirea sclăviei e carte deschisă tuturor celor ce vreau să cetască în ea. Dela Sf. Gregoriu cel Mare și până la Leo XIII care vestește ca nimeni altul ne goțul cu negri africani, Sf. Scaun a făcut mai mult ca orice altă putere în lumea aceasta pentru ștergerea petei de rușine de pe obrazul omenimei, pată care a fost sclăvia. Intregi ordine călugărești, ca acela al Trinitarilor și al Mercedarilor, au stat cu trup cu suflet, în slujba nenorociților aruncați în lanțurile robiei de nesațul criminal al celor ce le-au pus piciorul după cap. — Așa cum se face și mai nou sub forma sclăviei albe, susținută de păgâni regi ai banului, tămâiați de nepricepuți, ori de cointeresați, osândiți de Vicarii Domnului, cum a făcut, de ex., Pius XI. Și cum vor face toți șezătorii în scaunul vârhovnicului Petre, până când ideea creștină, în ce privește roboțării cu mâna, va fi trecută în lege, cum a făcut Carol cel mare cu sugestiile pornite dela Sf. Gregoriu cel Mare privitor la robi și la robie.

Se aduc laude — și pe drept cuvânt — învățământului din zilele noastre. Se uită însă că școala pentru cei mulți e opera Bisericii, nu a Statului. Acesta numai eât a împrumutat-o; mai bine zis: a smuls-o dela sânul Maicii care i-a dat viață. Cele mai vechi școale primare se înființează pe lângă mănăstiri, catedrale și case parohiale. O lege bisericască din Germania catolică a veac. VIII îndatorează pe vlădici să înființeze pretutindenea, în orașele de rezidență, școale și să se îngrijască de dascăli pricepuți „întru a da învățătura după predania Romei". Papa Eugen II dă, în 826. ordin la fel, pentru toți vlădicii eparhioți de sub ascultarea sa. În actele sinodului lateran din 1179 se legiferează: „Fiindcă Biserica, asemenea unei mame iubitoare, e îndatorată să poarte de grijă ca săracilor, cari nu se pot aștepta la

un razim din partea părinților, să nu le lipsească prilejul de a învăța și de a progresa, dascălului de pe lângă fiecare catedrală — dascăl ce va învăța gratuit clerici și școlari săraci — trebuie să i-se deie plată potrivită". — Pătruns de spiritul Bisericii Romane în ce privește școlirea celor mulți și simpli, Gh. Șincai numai puțină vreme e în fruntea învățământului primar din Ardeal, dar în acel timp scurt aprinde trei sute de luminițe în satele obijduiților săi frați săteni români. — Cătu-i pentru universități se știe, după constatările savantului Denifle, că din 44, câte se ridicaseră până în 1400, nu mai puțin de 31 luaseră ființă prin hrisoave papale; binecuvântate, înzestrate cu privilegii, scutite toate, și sprijinite cele mai multe dintre ele, cu bani grei de Papii dela Roma.

Biserica lui Hristos, orice ar zice niște vrășmași orbiți de patimă, a fost și este cea mai formidabilă forță binefăcătoare ce cunoaște istoria. Bărbatul de stat și scriitorul francez necatolic, Guizot, recunoaște fără înconjur: „E un fapt indiscutabil: întreagă dezvoltarea intelectuală și morală a Europei razimă, esențial, pe teologia sa, care stăpânește și călăuzește spiritele. Toate problemele filosofice, politice și istorice sunt prinse din punct de vedere teologic. Intr'o anumită măsură, spiritul teologiei este sângele care curge prin vinele lumii până la Bacon și Descartes. Această înriurire a fost nespuse de binecuvântată în rodirile sale... S'a ajuns printr'asta la un sistem care stătea infinit mai sus decât tot ce cunoștea lumea antică". — Numai că Biserica e prelungire, în timp, a lui Isus Hristos, fiul Tatălui Ceresc, născut din sângeuirile Pururea fecioarei Maria cea din Nazaretul Galileii.

Vor fi fost și bisericieni cari au lăsat de dorit. Vorba cu pădurea și cu uscăturile nu-i vorbă fără noimă. Purtarea acestora a aruncat umbră și asupra Bisericii Domnului, făcând urgisită religia însăși. Mănecând dintr'o axiomă a lui Karl Marx, că adevărată religia e un fel de opium pentru popor, Lenin, încă înainte de a apuca la putere, dăduse cuvântul de ordine:

„Noi (bolșevicii) trebuie să combatem religia... (această vodcă a poporului). Bisericele moderne, organizațiile religioase de tot felul, marxismul le consideră totdeauna drept organe ale reacțiunii burgheze". (Proletari, nr. 45 din 26/15 Mai 1909). Experiențe de tot felul l-au adus însă pe urmașul său Stalin — adevărat „Om de oțel" — la alte convingeri. Astăzi, după cum scrie tov. I. Levin, profesor, în Graul Nou (11 II. 1944), în Rusia Sovietică stăpânește deplină libertate de conștiință pentru credincioșii tuturor cultelor. Scrie pomenitul intelectual, pe care-l credem pe cuvânt: „În U. R. S. S. credincioșii tuturor cultelor au dreptul de a se uni pentru îndeplinirea în comun a cerințelor religioase, de a crea asociații religioase... Ficare biserică poate să-și păstreze organizarea prescrisă de regulile ei canonice. Astfel, în fruntea bisericii ruse ortodoxe stă patriarhul și Sfântul Sinod, care numesc în mod liber episcopi și alți preoți în diferite regiuni. Pe lângă Patriarhie există Institutul Superior Teologic din Moscova". Ș. a. m. d.

Tot acest creștinism însă e clădit pe Hristos, a cărui Naștere o prăznuim acum între împrejurări pe cari El nu le-a dorit și Biserica nu le-a prilejit. Dimpotrivă: Hristos i ai săi au făcut totuși, în toată vremea, ca pe pământ să stăpânească pace și între oameni bunăvoire. Cum se și întâmplă acolo, unde glasul Fiului Omului e ascultat. Cum fac Sfintii — capodopere spirituale exclusiv creștine — în sufletele cărora vedenia Isaiei se întruchipează fără încetare. De aceea Pruncului Sfânt din pștera viflaimiteană: Noi ne închinăm, și îl laudăm, cu credință tare. Căci s'a născut cu adevărat și împărătește în lumea conștiințelor de elită, și împărăției Lui nu va fi sfârșit.

— Pruncii mai ales și femeile, pe cari neopăgânismul în marș vrea să-i lipsească de dreptul la ocrotire și la cinstea deosebită de care i-a învrednicit Hristos și Biserica sa, se cade să aducă neîncetată laudă Fiului Mariei, cerscul apărător al tuturor celor neîndreptățiți de samavolniciei păcătoase.

— Hristos pe pământ: înălțați-vă!

FOIȚA „UNIRII“

In noaptea Sfintei Nașteri

E în toată iernei;
Sunt furturi la strieșeni.
In umbra 'ntunecoasă a serei,
De vântul nordic pizmulți,
Doi călători streini băteau din poartă'n
poartă,
fiind acum abia sosiți.

El: un bătrân;
Și ea: o fată.

* * *

Dar porțile nu se deschid,
Stau amorțite, surde,
Măcar e 'apelul lor așa de blând
E numai rugămintă;
Din dos li-se răspunde:

„Că n'avem loc și n'avem unde..."
și „mergeți unde știți..."

— „Cum?... aude?"
— „Un bătrân și o fată!?"
— „Să nu fi având păcate"...!.."
— „Mie, spun drept, mi-i silă."
— „Ba eu, vecine, nu am nici casă de
asa lume
Și drept, să-ți spun, nici milă..."

* * *

Si crivățul dinspre pustie
E singur martor ocular;
El singur vede, știe,
Doi călători cersind azilul în zădar
In fața nopții care vine...

Dar nu,
ei nu se întristează,
Ci întorcând afară pașii lor, în spre pustie,
Cu scumpa lor povară,
Abea mergând de obosiți,
cetatea o lăsară.

* * *

— „Marie, să nu nu-ți fie frică, bătrânul
'mbărbătează pe Fecioară.
Vom merge să aflăm un staul afară, la
câmpie,
Acolo sunt păstori, colibi și cășcioare,
Și vitele au să ne fie
Cu mult mai primitoare...

* * *

Târziu, în noaptea friguroasă,
sub raza unei stele,

Pe paele din iesle
Cedate de-animale,
Făr a-l cunoaște nime, și făr a-l înțelege,
acolo s'a născut,

Cel mai dorit Copil din lume,
Cel mai puternic Rege.

V. Monahu

Blajul în istoria Românilor din Balcani

Mica Romă dela unirea Târnavelor este un centru de spiritualitate creștină pentru toți Români. Face tot ce îi stă în putință și pentru Români din Peninsula Balcanică. Ei au de luptat mult cu ortodoxia greacă, fiindcă nu le permite să officieze în românește.

Un distins intelectual macedoromân, Doctorul Obedenaru, scrie cu multă înțelegere și admirație:

— „Frumoasă mișcare a fost Unirea Românilor! De ne-ar fi lipsit acest act însemnat, noi n'am avea în ziua de astăzi o mai mare cultură decât Bulgarii. Și chiar cine știe... Mai înainte de unire nu se învăța la școli decât numai a ceti, a scrie și a face socoteli. Pe lângă aceasta se învățau de rost psalmii, ceastovul și psaltichia. Toată învățătura Românilor se mărginea numai la atâta. Nici o idee despre geografie, matematică, istorie, științe exacte, filosofie. Unirea se împlineste și se trimit tineri români la Roma, la Colegiul Propagandei. Acolo ei au învățat nu a deveni catolici (fiindcă erau deja), ci a deveni români. Ei se renasc ca Latini! Monumentele, cărțile, manuscriptele, limba italiană, chiar a vulgului, îi învăță, că ei aparțin unei rase superioare și că ar putea să-și cultive limba tot așa, ca Italienii, mai bine decât Rușii și Bulgarii. Fără unirea aceasta noi

Trimisul Sovietelor despre România.

Plecând d. *Vâșinsky* îndărăpt în Rusia Sovietică, redactorul unui ziar din Capitală i-a cerut părerea despre cele văzute în Țară la noi. — La ceace locșitorul comisariului poporului pentru afacerile străine ale Uniunii Sovietice a ținut să declare:

„Iată o țară care seamănă cu a noastră, un pământ în care se seamănă grâu, se plantează via ca și la noi.

Poporul pare încrezător și blând. Lipsa de înțelegere și ură, dezvoltate artificial, de către conducătorii criminali, reușiseră totuși să adâncească prăpăstii care păreau de netrecut.

Priveliștile dela d-voastră îmi plac și țărani deasemenea.

Cât despre București, găsesc că e un mare oraș, mai mare decât mi-l închipuiam, civilizată și chiar de aspect occidental. Mi-au plăcut cu deosebire cartierele de vile.

Și noi am hotărât la Moscova să construim în împrejurimile imediate ale Capitalei noastre, cartiere de vile, iar Mareșalul Stalin a spus în această privință, într'o conferință a arhitecților, că poporul sovietic va trebui, după război, să renunțe la sistemul clădirilor mari și să realizeze pentru fiecare o căsuță cu grădină.

Lângă ieslea din Viflaim

Dacă nu m'ar constrânge judecata minții și minunile de demult, despre cari mărturisesc martorii oculari și acelea, cari se produc și azi, în șir neîntrerupt, de mii de ani, și pe cari le putem verifica, nu mi-ar veni să cred...

Atât să fie de bun Dumnezeu atotputernicul și nemărginitul? atât să-l preocupe făptura sa combinată din materie și din spirit? atât de mult să-l iubească pe neascultătorul, ușuraticul, lăpădatul, încrezutul, păcătosul, încăpăținatul, rătăcitul, decăzutul, pățimașul alipit de materia vană, cufundatul în mocirlă, blegul... om, El, sfințenia neapropiată, încât

să se coboare din Maiestatea Sa absolută, la dânsul, să ia ființă ca și a lui!? Să urmeze calea, pe care a impus-o creaturii sale materiale-raționale, ca aceasta să iee ființă vie: să devină copil născut din creatura sa!? El, cel etern, cel în sine perfect și neschimbat, să evolueze, crescând și trecând prin toate fazele de dezvoltare a creaturii sale, până să ajungă la maturitate, după măsura omului, suportând aproape toate neajunsurile și imperfecțiunile inerente firii, naturii acelei creaturi!? De bună voie, fără constrângere nici internă, nici externă: numai pentru salvarea creaturii, numai din iubire față de ea?!

Și firea creaturii mărginite să suporte nemărginirea, maiestatea creatorului, a domnitorului suprem, absolut?! Iar nemărginirea să rămână neredusă, maiestatea absolută nemicșorată, sfințenia de necuprins, să rămână neatinsă, coborându-se așa, umilindu-se așa și petrecând între noi așa, cum suntem noi?!...

Să-și înceapă cursul de existență și activitate ca creatură: în circumstanțe de călător, ce nu mai găsește loc de mas, decât în staulul și în ieslea păstorilor de vite; să mai fugă în curând și în țară străină, ca să nu fie ucis! Să continue ca orice om lipsit și cu vieață trudnică; să se pună pe lucru în felul și în halul nostru: luptând cu obstacolele, cu nesiguranța, cu amărăciunile, cu ostenele, cu încetineala, cu migălele mărginitului întru toate: om! Să cutreiere apoi orașele și satele, să iee contact cu buni și cu răi; cu bolnavi și cu leproși; cu mulțimea și cu individul; cu toate păturile societății: cu bogăți mândri și cu săraci lipiți pământului; cu suflete sincere și cu violenți; cu egoiști și cu fățarnici până la nerușinare, la cinism și îndrăcire! Să se facă tuturor toate, ca pe om să-l lumineze, să-l instruiască, să-l îndrepteze, să-l smulgă din decădere, să-l salveze, să-l spele de mocirlă, să-l ridice la perfecțiunea spirituală absolută, inerentă numai Lui, ființei singure fără imperfecțiune! Să-i redeie nemurirea trupească și sufletească!

Să sufere dela făptura sa contrazicere, opoziție, ispitire, combatere, conjurație, bătaie

de joc, desconsiderare; să-i respecte libertatea gândirii și voinții, — dar donate tot de El —, cu atâta acuratețe, încât să-l lase să tăbărăscă, ea, nemernica creatură, asupra Sa, să-l lege ca pe un răufăcător, să-l „numere cu cei fărădelege“, să-l chiar judece și să-l condamne, nu numai la pedeapsă, la închisoare, dar — la suprimare! Și de fapt: îl pedepsește, îl închide, îl torturează, își bate joc de maiestatea Lui, de împăratul împăraților, de stăpânul lumii întregi — și-l execută, chiar cu moartea cea mai hulită și mai chinuitoare „iară moartea crucii!“! Să știe ce-l așteaptă și totuși să anuțe „iată viu“ și să chiar vie, să se chiar nască din sângiurile făpturii sale, a doua oară ingrată, nesupusă, arogantă, sacrilegă, revoluționară, zăpăcită și deviată!

...Iară după ce a trecut prin cea mai nedreaptă și caraghioasă, dar ucigătoare judecată, prin cea mai neechitabilă și mai nemotivată moarte, exhaustându-se pe sine, ca om — s'a exhaustat pe sine și ca Dumnezeu: „nu putea să rămână în pericliune, cel fără de moarte“, a înviat, s'a înălțat iarăși la cer... și a rămas și cu noi în Sfânta Cuminecătură, pe altare, la Sfânta Liturgie și în chivotele altarelor: ziua și noaptea, iarna și vara. Ni se dă pe sine de ajutor, de întăritor, de conducător, de instructor, de inspirator, de luminător al minții, de întăritor al voinții „...iarăși tuturor de toate făcându-se“ neconținut. Ni se dă pe sine însuși, întreg: ca om și Dumnezeu, ca creator și creatură, devenind una cu noi, sfințindu-ne, înveselindu-ne, mântuindu-ne, îndumnezându-ne chiar...

Iată chivotul: iată ieslea din Viflaim!... Când ai fost în ieslea din Viflaim, Isuse, erai și în cer. Și când erai „în mormânt cu trupul și în iad cu sufletul“, erai „și în raiul ceresc cu lotrul, și pe scaun, cu Tatăl și cu Spiritul Sfânt, toate împlinindu-le, cela ce ești necuprins“. Iar acum — și după înălțarea Ta la cer, deatunci, neîntrerupt: ești de față în toate bisericile, pe toate altarele din lume — zeci și sute de mii de altare — în toate sufletele, ce Te primesc, sute de mii și mili-

n'a aveam nici pe Șincai, nici pe P. Maior, nici pleiada aceea de bărbați devotați, de apostoli ai Românilor. Uniații au fost, cari ne-au dat cele dintâi cărți didactice naționale. Șincai a deschis ochii tuturor Românilor; însă dacă ar fi rămas în satul său, dacă ar fi rămas pravoslavnic, el n'ar fi învățat decât a trage clopotele și a cânta cu o voce nazală *more graecorum*. Șincai s'a format numai la Roma. Dacă uniații nu ne deschideau ochii și nouă, ca să putem privi civilizația latină, poate că am fi fost înghițiți... Turcească-se un Român dacă-i place: însă tot să recunoască marele rol ce l-a jucat Unirea la renașterea naționalității românești“. — (*Foala bisericască*, Blaș, 1886, p. 99—100).

Doctorul Obedenaru, ca și alți intelectuali din secolul trecut doreau unirea cu Roma, fiindcă în această unire vedeau și o emancipare națională și culturală.

În a doua jumătate a secolului trecut, un comerciant bogat din Banatul sârbesc, *Dragsin* se face călugăr unit. Studiază cu pasiune probleme bisericesti și devine propovăduitor al unirii. Ajunge ieromonahul Samuel *Dragsin*, și în această calitate întemeiază o parohie română-unită la Vidin. Convertește mulți Români din Bulgaria la Unire, dar din cauza opoziției autorităților, n'a putut înjgheba ceva de lungă durată.

Di Emanoil Bucuța a publicat în lucrarea *Românii dintre Vidin și Timoc* multe scrisori și rapoarte ale lui *Dragsin*, din cari rezultă

că ar fi convertit vre-o 15.000 de oameni. Di Bucuța a publicat acele scrisori din arhiva Mitropoliei din Blaj. Prepozitul capitular Dr. Iacob Radu dela Oradea pomenește în Istoria Diecezei de Oradea (Oradea, 1927) câteva acte din arhiva orădană episcopală despre „*Popa Dragsin*“. Probabil sunt și în arhiva Mitropoliei romano-catolice din București, de unde era ajutat materialicește. Episcopul Iosif Pop Sălăjan dela Oradea i-a dat cărți rituale.

Pe urmele lui *Dragsin* a pășit — se înțelege cu alte metode și în altfel — învățatul canonic Dr. *Augustin Bunea*, fost membru al Academiei Române. Mitropolitul Dr. Victor Mihaly i-a binecuvântat acțiunea. Doctorul Obedenaru și alți intelectuali macedo-români voiau ca *Augustin Bunea* să fie Arhiepiscopul Românilor din Imperiul Turcesc. A și cerut Romei acest lucru. Era un curent foarte favorabil pentru unire. Iată ce scrie cu prilejul morții lui *Bunea* un macedonean: 1. La neașteptata și lugubra veste a morții lui *Augustin Bunea*, noi, Românii Macedoneni, am rămas ca trăzniți: și, la un moment dat nu ne venea să credem cum Pronia cerească s'a îndurat a ni-l răpi din mijlocul nostru pe acest apostol al românismului și viitorul nostru Arhiepiscop român în Imperiul Turcesc. ...Cu moartea lui s'au dus pentru vecie speranțele noastre de a avea și noi în Macedonia un șef eminent bisericesc, care să ne lumineze și să ne conducă pe calea binelui și a adevărului.

Cine dintre noi Români Macedoneni nu știe cât de mult se ocupa acest om de soarta noastră?

Cine dintre noi nu știe pe timpul când răposatul Obedenaru, fiind ministru plenipotențiar la Roma, aranjase împreună cu acest mare bărbat înființarea unei Mitropolii românești în Macedonia, al cărui cap trebuia să fie marele *Augustin Bunea*?

Împrejurările politice de atunci, au oprit însă pentru moment realizarea acestei opere și, deși a trecut la mijloc timp îndelungat, totuș marele *Augustin Bunea* n'a încetat o clipă a se interesa de soarta noastră.

Cu pierderea sa, Românii Macedoneni am pierdut pe cel mai mare apărător și sprijinitor al cauzei noastre naționale“. (Album în amintirea canonicului *Augustin Bunea*. Blaj, 1910, p. 158—159. Articolul scris de macedoneanul *Dumitru Pilița*).

Moartea prematură a lui întrerupe brusc o inițiativă măreață, care va trebui reluată, îndatăce împrejurările vor permite. Azi există o biserică unită bulgară și există o biserică unită greacă. În Grecia a fost abolită legea ingrată care pretindea ca orice funcționar de stat să fie ortodox.

Istroromânii, așa numiții libiriri, fiind romano-catolici, au legături și mai strânse cu Blajul. Apostolul lor cultural *Glavina* a fost la Blaj Era prietin cu profesorul blăjan Păr. Alexiu Viciu, care a scris un studiu bun despre Istroromâni (Dintre frații rumeri. *Unirea*, 1906, An XVI, Nr. 18—22).

Cuvinte arhieresti

I.

I. P. S. VALERIU TRAIAN FRENȚIU
preamărește pe Hristos Pânea Vieții.

[...] Din bisericile noastre, la fiecare sf. Liturgie se vestește credincioșilor *bucurie mare*. Mântuitorul nostru Isus Hristos, la cuvintele preotului, se intrupează din nou, și așteaptă ca noi toți, ca și păstorii în noaptea sfântă, și ca și Magii din Răsărit, să alergăm fără întârziere, să-l întâmpinăm, să i ne închinăm, și să-i aducem daruri — prinosul inimilor noastre —, dragoste și smerenie, supunere și ascultare, cinste și închinăciune.

Cu același Trup, cu care s'a născut din Fecioara Maria, în peștera din Viflaim, și a fost adorat de păstori și de Magi; cu care a cutreierat Galileia, Iudeia și ținuturile învecinate, învățând și făcând bine; cu care a pățimit, a înviat, s'a înălțat la cer, șade de-a dreapta Tatălui, și cu care iarăși va să vină cu mărire, să judece pe cei vii și pe cei morți, la sfârșitul veacului, îl avem de față pe sf. altar, *sub forma pâinii și a vinului*. Dragostea și bunătatea lui cea nemărginită, l-a îndemnat să rămână între noi sub aceste forme, ca noi să-l putem — nu numai adora, ca Magii și ca păstori —, ci chiar să-l primim în lăuntrul inimilor noastre, să fie oaspele sufletelor noastre, să se facă una cu noi, și pe noi să ne facă una cu El. Cât de

oane de suflete — și de-a dreapta Tatălui, în Ceriul Ceriurilor, deodată...

De ce să mă însuflețesc și să mă minunez mai mult, azi, lângă ieslea din Viflaim: de măreția minunii acesteia? ori de iubirea Ta față de noi: creaturile tale?!...

Prof. Cornel Andrea

Di Sever Pop profesor univ. greco-catolic din ținutul Năsăudului a adus în țară doi tineri istro-români. Ambii au terminat școala normală la Blaj.

La școlile românești din Peninsula Balcanică găsim și profesori uniți. Di L. T. Boga, director al Arhivelor Statului din Chișinău, autor de lucrări despre trecutul Basarabiei și al Moldovei, spunea în 1939 într-o conferință ținută în sala festivă a Palatului Eparhial, că a învățat să iubească istoria și literatura românească, sub vraja fostului său profesor D. Cosmulei, apostol al macedoromânilor. D. Cosmulei era unit dela Năsăud. În biblioteca Academiei Române se păstrează în colecția extrem de săracă a antografelelor lui Coșbuc (scrisorile lui au fost păstrate de Doamna Coșbuc) se păstrează ceva din corespondența pentru D. Cosmulei (s'a publicat în *Unirea* dela Blaj în anul 1942).

La școala românească din Grebena a fost profesor entuziastul *agrist* și *astrist* Leonida Pop, colaborator la revista *Agru* din Cluj, unde a scris și despre problema propagării Sfintei Uniri în Balcani. A colaborat și la *Națiunea Română* din Cluj.

Intemeindu-se la Vârșeț o secție românească a liceului sârbesc, primul profesor și apoi director a fost d. Gheorghe Pălăgeșiu, fost membru al *Astrului* și *ștudentesc* din Cluj, elev al d. Alexandru Borza. În 1939 la Vârșeț era gimnaziu românesc, (secție românească a liceului sârbesc de stat). Nu știm de atunci cum s'a mai dezvoltat.

Iosif E. Naghiu

rodnică nu va fi deci ascultarea sf. Liturgii, dacă la sfârșitul ei, unul fiecare am primi pe Domnul în sfânta Taină a Cuminecării, precum însuși dorește să ne nutrească cu această „Pâne a vieții”, spunându-ne: — Luați, mâncați..; — Beți dintru acesta toți...; iar preotul sau diaconul ne chiamă zicând: — Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați...

Pentru iubirea sa de oameni, Domnul a voit să sporească numărul minunilor, răsturnând firea lucrurilor, și schimbând legile lor, așa încât, ceea ce noi vedem și gustăm „pâne și vin”, să fie însuși *Trupul și Sângele său*, pe care cu toată stăruința ne imbie să-l primim, zicând: — „Cel ce mănâncă Trupul meu, și bea Sângele meu, are viața vecilor, și eu îl voi învia în ziua cea de apoi” —; și: „Amin, Amin, zic vouă: — De nu veți mânca Trupul Fiului Omului, și de nu veți bea Sângele lui, nu veți avea viață întru voi”... (Ioan, 53—54). Și ca, creștinii să nu zică, ca și oarecând Iudeii: — Cum poate acesta să ne dea Trupul să-l mâncăm? (Ioan, 6, 42) —, Domnul, de două ori a înmulțit pânea și a saturat mii de oameni, și a prefăcut apa în vin, ca să arate că *are puterea de a schimba legile firii*.

Precum sfânta Familie, în noaptea sfântă, a bătut la porțile locuitorilor din Viflaim, așa Domnul, în continuu bate la poarta inimilor noastre, așteptând să-i deschidem, ca să intre, precum zice: — „Iată, eu stau la ușe și bat. De va auzi cineva glasul meu și îmi va deschide ușa, voi intra la el, și voi cina cu el, și el cu mine”. (Apoc. 3, 20).

Pentru a primi pe Domnul Măririi în sfânta Taină a Cuminecării, nu se cere călătoria cea plină de ostenele și de primejdii, a Magilor, ci numai cnățirea sufletului prin *o mărturisire bună*, pe care o putem face oricare, și oricând. Și dacă totuși nu o facem, nu ne dovedim oare mai reci, mai nepăsători și mai inpietriți la inimă, decât cum s'au arătat cetățenii Viflaimului în noaptea cea sfântă?

Cât de mare cinste ar fi pentru un om de rând, dacă Regele țării ar merge să-l cerceteze chiar la el acasă. Cum nu s'ar sili să-și curățească casa și să o împodobească cât mai frumos, ca Suveranul să se simtă bine, tot timpul cât va sta la el. În sf. Cuminecătura însă, nu vine un rege pământesc, ci *Impăratul Impăraților și Domnul Domnilor*; și nu numai în treacăt, pentru câteva ceasuri, ci ca să rămână în sufletul nostru, pentru tot timpul cât acest suflet va fi curat, adecă până nu-l vom murdări cu vreun păcat. El vrea să nutrească sufletul nostru, să-și curățească de toate rămășițele păcatelor, să-l încălzească cu razele iubirii, să-l umple de pace, de nădejde și de tărie, ca să poată purta greutatea cari sunt atât de strâns legate de firea noastră. Vrea să ne facă fericiți, și în viața aceasta, și în cea viitoare, și nu așteaptă decât ca noi să-l primim cu adevărată dragoste.

Sf. Terezia zicea: Dacă bolnavului i-se imbie medicină, și nu vrea să o primească; flămândului i-se dă mâncare gustoasă și bună, și nu vrea să mănânce; cine va fi vinovat de pieirea lor?

Hristos, la sf. Liturgie ne chiamă. La sf. Cuminecare ne invită. Bate la ușa inimii și a sufletului nostru. El dorește să vină la noi, să petreacă cu noi întotdeauna, să fie oaspe statornic, susținător, îndreptător, păzitor, mănăietor al sufletelor și al trupurilor noastre.

Să-i deschidem cu bucurie și să-l primim. Să nu fim nepăsători și nerecunoscători ca locuitorii din Viflaim. Și dacă s'ar întâmpla să nu-l putem primi în sf. Cuminecătura în fiecare zi, să facem *Cuminecarea spirituală*, adecă să-l dorim din tot sufletul, și să-l rugăm să vină în inima noastră. Să-l invităm cu inimă curată, smerită și dornică de desăvârșire; iar El, care s'a născut în peșteră, și se naște din nou pe altar, va binevoi a intra, prin sf. Cuminecare, în inimile cari îi sunt deschise, făcându-se una cu noi, și pe noi făcându-ne una cu El, ca să rămânem nedespărțiți, în viața aceasta, și în veacul ce va să fie.

II.

Preasf. IULIU al Clujului mângăie pe cei obidiți.

„Hristos se naște întâmpinați-L”. Cu acest suflet să-L întâmpinăm pe Domnul Isus. Ne va răspunde cu har și cerească binecuvântare.

Avem nevoie mare de acest har și de această binecuvântare a Domnului Isus. Prăznuim Nașterea Impăratului păcii, acum în al șaselea an în plin război. Pe culmea Calvarului trăesc popoarele îngrozitoare suferințe. Ceasul suprem al durerilor se apropie în înfricoșata înclăștare a popoarelor, în preajma desnodământului final. Pentru acest ceas trebuie trezită întreaga putere a credinței, Venerați frați și preaiubiți fii credincioși.

Privirea sufletului trebuie îndreptată spre Domnul în care am crezut și care a făgăduit mântuire celor ce vor răbda până la sfârșit. Peste valurile înfricoșate pășește Domnul Isus și ne rostește cuvânt de îmbărbătare: „Nu vă temeți, Eu sunt”.

Să ne întoarcem spre Domnul. El ne va izbăvi. Din mila lui nemărginită zorile eliberării mângăie sufletele noastre îngrijorate. Să credem fără șovăire: sunt zorile soarelui dreptății. Să ne arătăm vrednici de ceasul judecării dreptății lui Dumnezeu. Să ne arătăm vrednici de jertfele mari care s'au adus pentru această revărsare de lumină și nădejde. Să fim veșnic recunoscători celor ce s'au jertfit pentru libertatea noastră. Nici un gând de răzbunare, nimic ce ar putea să vateme pe Dumnezeu și ar fi de necinste în fața popoarelor. Sufletele voastre, pe cari le-am cunoscut frumoase, dela un hotar la altul al pământului scump al Ardealului, să rămână așa, bineplăcute lui Dumnezeu și de cinste înaintea oamenilor. Suflet împărătesc am luat dela Mântuitorul Isus. Cu acest suflet să iertăm, cum am fost iertați și noi. Orice ni s'ar fi greșit să răsplătim răul cu binele. Așa-i creștinește.

Jertfa noastră să rămână curată și neprihănită, bineplăcută lui Dumnezeu. Va răsplăti Domnul insușit în ceasul răsplătirii sale, pe care îl așteptăm. Cu acest gând de înfrățire pentru care să lucrăm cu toții din răsuputeri, să aducem închinarea noastră Domnului Isus din ieslea Viflaimului. Va răspunde Domnul cu mângăierile Binecuvântării Sale, pentru voi și pentru scumpii voștri. Sufletele voastre și sufletele lor sunt însetate de mângăiere. Colindele sfinte, sunt colindate și de astă dată între lacrimi multe și amare; lacrimi pentru cei mulți, cari sunt încă departe în primejdii mari și grele. Părinți și frați, soți și fii îndepărtați. Peste toți aceștia să se înalțe brațul Pruncului Isus cu binecuvântare ocrotitoare. Să vi-i readucă sănătoși, cu bine, la însetata îmbrățișare. Să se bucure părinții și mamele văduve îmbrățișându-și feciorii; să se bucure soțiile credincioase la reîntoarcerea bărbaților iubiți și tătucii scumpi ai pruncilor uevinovați, să se bucure frații și surorile și

Iubiți-vă unii pe alții!

nepoții toți la reîntoarcerea în pace a celor scumpi sufletului lor. Să primească ocrotirea Preamăloșivului Mântuitor văduvele îndurerate și orfanii nemângăiați și sprijinul nostru al tuturor, cărora ne-au fost încredințați de Domnul.

De acest dor al fericitei revederi și îmbrățișări sunt insetate toate popoarele și fiii tuturor neamurilor. Uniți în suferință înfrățită pentru o bună pace, să ne ferim de a spori suferințele ori în orice chip ar fi. Infrățiiți în suferințe, dintr'un suflet să cerșim pace lumii însângerate. Pace bună, pace adevărată, pace dreaptă dela Impăratul păcii și Mântuitorul sufletelor noastre.

Intăriți în credință să purtăm sarcina suferințelor și încercărilor izvorite în cumplitul război. Socotesc, cu sf. apostol Pavel, că durere ceasului de față nu pot să stea în companie cu mărirea care va să se arate pentru noi. Din mila Domnului și în viața această. Dacă într'adevăr le vom fi suferit împreună cu Domnul, sfîntîndu se cu acest gând suferințele noastre, ca împreună cu El să ne și preamărim...

Atenție la presă! De când cu libertatea tiparului dela 23 August c. încoace, apar, ca ciupercile după ploaie, gazete și gazetute, în ciuda grozavului preț al hârtiei și a muncii tipograficești. Fenomenului acestuia *Biletele de Papagal* (20. XII. 44) ale d. Tudor Anghelii îi dau tάλcul următor:

[...] „Am căutat să cercetăm cauza acestui belșug de ziare și a încăpățănării de a dura, cu ori câte pierderi. Sunt cauze mai multe.

1. Oamenii care au ceva, cam mult, să-și reproșeze din regimul trecut, îndemnați de aventurierii gazetă.iei, sacrifică din sutele de milioane dobândite, știu ei mai bine cum, undeva prin Transnistria sau dincoace, sperând o ștergere de urmă sau o protecție în loc de o pedeapsă. Intre ei sunt și generoșii donatori ascunși, ai diverselor inițiative politice.

2. Indivizii care țin pe unii din cei de mai sus în teroarea destăinuirilor documentate. Numărul procopsiților de război, din concesi și jafuri, e atât de mare, încât un fragment din bunurile lor acumulate poate să îndestuleze oricâte foi și să sature oricâți amatori avizi de șantaj. Complicații, ramificări cu personaje răsanzătoare, aflate încă în situații înalte.

3. Nedreptății de mai încoace și înăvuțiți în regimuri succesive, dar contrariați în jocul de-a întâiul de câte o poftă intermediară, pusă de-a curmezișul și care le-a anulat un timp puterea și formula. Aceștia prepară viitoarele răzbunări și afaceri, speră imposibilul și monstruosul, căutând reconstruirea din praf și cenușe a unui prestigiu prăbușit. Nu le ajunge miliardul, le trebuie și gloria impură.

4. Ciupeala organizată a tuturor categoriilor cu averi, gata să fie atacată în fiecare zi.

Concluzie, socială: dintr'o clasă restrânsă de mari paraziți se naște și se creează o mare clasă de paraziți ai păduchelii tipărit, în timpul cel mai tragic pentru țară.

O lume de îmbogățiți, de samsari, de mercenari și escroci, catastrofală. Ea nu muncește, consumă și plătește. Are furnizorii ei clandestini, care se îmbogățesc la rândul lor și face, cu toate urcările de eri și de mâine ale salariilor, viața claselor laborioase din ce în ce mai grea. În mahalale și la țară oamenii umblă în noroiul înghețat de Decembrie tot desbrăcați, tot desculți, tot flămânzi, în vreme ce se alege iarăș, nebăgând de seamă, o nouă elită a banului celui mai criminal. — Asaltul puroiului e general. Atenție la presă!

Sf. apostol și evanghelist Ioan, la a-dânci bătrânețe, când nu mai putea vorbi mai îndelungat, cum obicinuia mai înainte, spunea ascultătorilor săi numai atâta; „*Fillor, iubiți-vă!*” Aceasta era predica sa.

S'ar părea poate banal, acest cuvânt, dar dacă meditezi puțin asupra lui, te convingi ușor, că conține o întreagă normă de viață.

Sf. Ioan știa ce spune. El, favoritul învățătorului, care a fost învrednicit să se razeze cu capul pe pieptul lui Isus, a ascultat bătaile Inimii Preasfinte și a fost pătruns de fiorul dragostei față de Dumnezeu și de aproapele. Unora dintre ascultătorii săi, întristați oarecum, că nu le vorbește mai mult, întrebându-l, pentru ce le spune mereu același cuvânt, le-a răspuns: „*Aceasta poruncă am primit-o dela însuși Domnul meu, și dacă o pliniți și numai aceasta, este de ajuns!*” „*Cu adevărat cuvinte vrednice de un apostol, cari ar trebui scrise cu litere de aur în inima tuturor creștinilor*”, adaugă Sft. Ieronim în comentarea ep. către Galateni. (cartea 5 c. 6).

Fiorul dragostei de Dumnezeu și de aproapele n'a părăsit inima sf. Ioan nici o clipă, ci cu el s'a înălțat în sferile senine ale veșniciei, la Stăpâul și Domnul său. Predica lui cea mai plăcută a fost — până la ultimul răsufu — „*Fillor iubiți-vă!*”.

Intr'adevăr mare cuvânt — nu ne dăm seama, deși întreagă creațiunea și opera răscumpărării, are la originea dragostea — iubirea lui Dumnezeu. În ordinea naturală, după cardinalul Bona: „*iubirea este o năzuință liberă spre bine, o plăcere în bine. Este începutul și rădăcina impulsului tuturor simțurilor, este legătura care unește toate lucrurile într'o prietinie intimă și nedespărțită!*”.

Mă gândesc la zilele noastre, dacă ar putea veni din nou sf. Ioan, și azi cu ajutorul tehnice — să-și așeze un mare megafon — sus — sus — de unde să-l poată auzi toți oamenii — și în deosebi creștinii zilelor noastre, și de acolo să strige cu glas de tunet tuturor: „*Fillor, iubiți-vă!*”.

Iubiți pe Dumnezeu din tot sufletul vostru și pe aproapele, ca pe voi înși-vă!

Să-i întrebe: Ce faceți fiii creștini? De ce vă urăți? De ce vă măcelăriți, de ce vă pustiiți? Ori nu-i destul de mare pământul, se vă ajungă tuturor? Ori lumea nu e destul de frumoasă, de bogată, ca se vă satisfacă pe toți? Ori bunul Dumnezeu nu v'a dat o minte luminată, ca să vă puteți aranja cum vă place? Ori nu v'a făcut regi ai pământului? Stăpânitorii, nu stăpâniți?!

Și voi ce faceți? Vă urăți! Vă persecutați, vă războiți, vă extirpați? Voiți să vă faceți alte legi, decât cari v'am pus eu, voiți se vă conduceți numai după priceperea și gândul vostru, carele însă nu se poate ridica mai sus de voi!

Ce ați ajuns? Priviți în jur și vedeți. Leul umblă răcnind, căutând pe cine să înghită. Are pe cine înghiți. Voi vă dați pradă de bună voie, pradă binevenită.

Slugi credincioase ale lui sunteți. Bn mai mult, pare că vă îmbulziți se ajungeți în favoarea lui... Până când?

Când veți asculta, glasul meu, sfatul meu: „*Fillor iubiți-vă!*”? Iubiți-vă pe voi înșivă, iubiți pe Creatorul vostru, pe acela dela carele aveți totul, pe acela carele vă dă pâlnea de toate zilele — pe acela carele vă îmbracă, vă adapă, pe acela carele pentru voi s'a scoborit din ceriu și a luat „chipul robului” ca să-l vedeți mai bine, să-l înțe-

legeți mai ușor, pe acela iubiți-l și atunci a-ți plinit legea! Toate se vor îndrepta spre bine, ca prin minune! Pacea sfântă se va întoarce la voi! Nu vor trebui mese verzi, nu conferințe, nu consfătuiri, toate neînțelegerile se vor aranja — ca între frați, fii ai aceluiași Părinte!

Iubiți-vă. Mare cuvânt! Sf. Augustin a dat, unuia, carele l-a întreat: „In ce constă religia creștină și sfințirea vieții?” următorul răspuns: „*Iubește, și apoi fă ce vrei!*”

E clar, că cine iubește pe Dumnezeu nu poate urî făptura lui Dumnezeu, pe aproapele său. „De va zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, însă pe fratele său îl urește, mincinos este...” (I. Ioan, 4. 20).

Privind la timpul nostru — trebuie să constatăm cu durere, că aceasta virtute — cea mai mare dintre virtuți, după sf. Pavel (I. Cor. 13, 16) lipsește aproape cu desăvârșire dintre oameni.

Pro domo, „*pterirea ta din tline Izraile!*” Suntem puși să propovăduim pe Hristos — *Regele iubirii*. Ne dăm seama oare toți — și mari și mici — de gravitatea acestei porunci? O autojudecare — între 2 ochi — pe conștiință — să o facem noi cei puși să administrăm celea sfinte — să propovăduim pe Hristos. Ne vom putea da oare răspuns afirmativ? Iubim? Intim, așa după cum ne sfătuiește, în deosebi pe noi, sf. Ioan? Emană din noi spiritul dragostei, de adevărați părinți? Suntem lumină, ori întunec: „*Cel ce iubește pe fratele său, în lumină petrece!*...” (I. Ioan, 2, 10). Să răspundă fiecare, nu omului, ci lui Dumnezeu.

Iubirea încălzește, luminează, mângăie, îmbărbătează, alină...

Iubirea nu se compoartă ca un *suprapus* — mai înțelept, mai infalibil — ci e umilită, îngăduitoare, sfătuitoare, binevoitoare.

Indreptează cu plăcere scăderile, greșelele, nu caută ceartă, pedeapsă, nu îngâmfare...

Iubirea e înțeleasă instinctiv de cei mici: „*dragostea desăvârșită scoate afară frica; căci frica pedeapsă are, și cel ce se teme nu este deplin într'u dragoste.*” (I. Ioan, 4, 18). — Dacă noi am fi străbătuți în întreg „eul” nostru de dragoste, așa ca sf. Ioan, mi-se împare, că nu exagerez susținând, că alta ar fi fața lumii noastre mici, individuale, și ca urmare și a lumii mari care ne înconjoară și în care ne învârtim fiecare din noi.

Suntem la sărbătoarea sărbătorilor, Nașterea lui Dumnezeu pe pământ, vine mânat de dragoste, în chip de prunc nevinovat, mic, înfășat în scutece și culcat în iesle pe paie — în mijloc de animale blânde, necuvântătoare. Vine dragostea pe pământ, să ne învețe dragoste dumnezeiască! Să nu ne întrecă — fiii lumii —, în împărăția lui Dumnezeu...

Hristos se naște! să-l cinstim ascultând porunca sf. Ioan: „*Fillor iubiți-vă!*”, și va fi mulțumit de noi, ne va binecuvânta, și vom avea fericirea de a gusta pacea, pacea pe care o aduce El pe pământ. — „*Pe pământ pace între oamenii de bunăvoință.*”

Petru Domșa

Pentru ajutorarea săracilor. Pe săraci pururea li avem cu noi și totdeauna trebuiesc ajutați. Îndeosebi este a se îndeplini însă această creștinească îndatorire de prasnicele mari și luminate de peste an, ca să se bucure și ei de ele. Crăciunul e unul din aceste prilejuri de a face bine celor lipsiți, și d. gene-

ral N. Rădescu, președintele consiliului de Miniștri e în cea mai creștinească notă când se adresează acum celor mai înstăriți cu următorul *Apel*:

Vremurile sunt grele și lipsurile sunt mari. Niciodată, mai mult decât acum, n'a fost nevoie ca acel ce are de prisos să se gândească și la cel aflat în lipsă.

În așteptarea zilei Nașterii Mântuitorului, îmi îndrept gândul către cei înstăriți, cu rugămintea de a-și da obolul, pentru ca și cei fără mijloace să simtă pătrunzând o rază de bucurie în cămin, cu prilejul acestei zile mari.

Sume de bani, obiecte de orice fel vor fi cu recunoștință primite și dăruite celor nevoiași.

Primăriile și patronii tuturor întreprinderilor vor face o faptă creștinească îngrijind să se organizeze câte un cât de modest Pom de Crăciun, de lângă care copiii plecând vor merge să-și așeze capul pe pernă, având zâmbetul pe buze.

Știri mărunte

Tuturor colaboratorilor, abonaților și cititorilor „Unirii” le dorim din inimă: Sărbători fericite, și: An Nou fericit!

Redacția

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a numit mai nou de administratori parohiali pe nouhironișii: Gh. Pop la Borza, Alex. Pop la Tăuși, Ioan Costin la Tăudu. — Același a distins de canonici onorari pe pâr. Arion Popa dela Reghin și Iosif Pop dela Tg. Mureș, ambii protopopi tractuali; de protopopi onorari au fost distinși: Oct. Gherman-Fărăgău; Ioan Cobârzan-Zamsâncraiu; Cornel Papiu-Nicula; Isidor Horgoș-Mintiu Gherlei; viceprotopopi onorari: Ioan Alexandru Voiniceni; Emil Stanislav-Ormeniș; Ioan Moraru-Pintic și Iuliu Manu-Gurghiu; promovați parohi: Petru Natea-Ivănești; Dumitru Poptămaș-Moișă; Vasile Ersen-Cozma; Remus Păcuraru-Urisul de jos.

Dela Vatican. Nu de mult Sf. Părinte a acordat o audiență particulară delegaților din Comitetul de afaceri străine al Congresului american care vizitează în prezent Italia. — În noaptea Nașterii Sfinte, la miezul nopții, Vicarul Domnului va vorbi la radio, adresându-se Urbi et Orbi.

Fapte de arme române. Marele Stat Major Român comunică, privitor la operațiunile din ziua de 18 Decembrie c.: „În Ungaria de nord-est, trupele armatei a 4-a române au continuat înaintarea pe valea Hernadului, întorcând complet apărarea munților Hegyalya și capturând mulți prizonieri și material de războiu. Au fost cucerite peste 50 localități printre care: Vilmany, Garadna, Fülökercs, Litka, Szemere, Hernadvcsse, Percse, Pamlény, Viszló, La vest de munții Bükk, vânătorii de munte continuă înaintarea. La est de Budapesta, au fost respinse toate contra atacurile inamicului”.

România a reluat relațiile diplomatice cu Italia. Agenția Rador (18 II. 1944), răzămăta pe un comunicat al agenției Reuter, încrestează: Se anunță oficial că guvernul român a hotărât să reia relațiile diplomatice cu Italia.

Abecedare gratuite. În urma demersurilor făcute de d. Ștefan Voitec, ministrul educației naționale, s'a aprobat de către ministerul de finanțe fondul de lei 250 milioane destinat să servească pentru acoperirea cheltuielilor necesare ca manualele didactice de curs primar să fie distribuite gratuit elevilor. Întrucât prima parte din abecedar a și fost trimisă la școli, partea II-a va fi distribuită elevilor completamente gratuit, urmând ca și celelalte manuale să se distribuie fie gratuit fie cu o reducere de 50% din prețul de cost.

Tribunal de Stat. E vorba să se înființeze la noi acest Tribunal îndată după sărbători. Instanța supremă, ale cărei hotărâri vor fi definitive, înaintea ei vor fi aduși toți membrii fostelor guverne Antonescu, precum și alte personalități socotite ca vinovate de dezastrul politic și militar al Țării (Așa scrie *Avântul*, din 20. XII 44). — Ziarul *Semnalul*, spune că are informații că se va introduce și pe-

deapsa cu moartea și confiscarea averii celor ce vor fi dovediți a fi criminali de războiu

Locale. Măine, Duminecă înainte de Crăciun, va predica în catedrală pâr. Victor Pop, canonic mitropolitan; poimâne, de Nașterea Domnului, va predica I. P. S. Sa Valeriu Traian Frențiu, episcop al Oradei și administrator apostolic al arhidiecezei de Alba Iuliu și Făgăraș; Marți a doua zi de Crăciun va predica pâr. Ioan Miclea, prof. de religie, iar Miercuria ce vine, de prasnica Sf. Ștefan, pâr. Dr. Septimiu Todoranu, prof. de teologie.

— Dumineca trecută, după sf. liturghie din catedrală, pâr. Dr. Alex. Todea, prof. de religie, a rostit o conferință ocazională la Palatul Cultural, în cadrele unei serbări aranjate de Reun. Femeilor Române Unite din loc din prilejul împlinirii alor 90 de ani dela declararea dogmei despre Neprihănită Zămislire a Preacuratei Fecioare Maria.

Apropiată întâlnire. Din New-York se spune: (Agenția Reuter 16. XII 44): Inalte cercuri bine informate au declarat Vinerea trecută că premierul Churchill, mareșalul Stalin, și președintele Roosevelt se vor întâlni îndată după a patra instalare a președintelui Roosevelt. (Care instalare, precum se știe, va avea loc în 29 Ianuarie)

Să fie aproape capitularea Germaniei? Ziarul *New-York Times* afirmă că-i informat din Roma cumcă în ultimele două săptămâni, Nemții s'au străduit, prin intermediul Papei, să obțină o definiție mai precisă a capitulării fără condiții Sf. Părinte, la rândul său, s'ar fi interesat, spre a se asigura, dacă Aliații vor face vre-o deosebire între naziști și poporul german.

Când se învârte roata... În noile instrucțiuni date de Inaltul Comandament Aliat de pe frontul Apusean se spune că toate lagărele de concentrare, înființate de naziști, vor fi folosite pentru internarea naziștilor. În schimb toți câți au fost internați până acum în acele lagăre vor fi puși în libertate.

S'au abrogat măsurile legislative antievrești. Printr'un recent decret-lege s'a tras dungă peste măsurile legislative luate de guvernarea trecută împotriva evreilor. Primul articol al acestui decret-lege sună așa: „Sunt și rămân abrogate pe data publicării lor toate măsurile legislative prin care s'au luat dispozițiuni discriminatorii privitoare la evrei. Prin efectul abrogării acestor legi, se anulează toate dispozițiunile juridice date pe baza lor de orice autorități publice, fie dispozițiuni generale, fie individuale, inclusiv cele cuprinse în hotărâri judecătorești. Deasemenea se anulează toate dispozițiunile discriminatorii luate fără bază legală împotriva evreilor de către autoritățile publice”.

Contele de Paris la suprafață. Reținem cu titlu de inventar știrea răspândită de un corespondent al agenției Tass, după care *Contele de Paris* a trecut încă din Iunie c. frontiera spaniolă pentru a lua contact cu adepții săi francezi. După eliberarea Țării ar mai fi de două ori între ai săi ca să organizeze un complot antirepublican. Specială activitate a dezvoltat în Pirinei și în Bretania. Fiind odată ușor rănit într'o ciocnire cu forțe potrivnice, a reușit să dispară — așa se spune — cu ajutorul partizanilor săi.

Tarifele poștale au fost urcate. Săptămâna trecută, delegația economică a guvernului intrunindu-se în ședință, a aprobat următoarele sporuri la tarifele poștale: scrisori simple loco, 25 lei dela 13 lei; scrisori simple pentru alte localități 35 lei dela 17 lei; carte poștală 20 lei dela 11 lei; carte poștală militară, 3 lei (nu s'a majorat). Carte poștală ilustrată, 25 lei dela 12 lei; ziare, 0,50 dela 0,25 lei; taxa de recomandare, 40 dela 20 lei; taxa de expres pentru alte localități, 80 dela 40 lei; scrisori recomandate express pentru alte localități 150 dela 76 lei Pentru telegrame s'a aprobat un spor dublu pentru fiecare cuvânt.

Alt nume! După încheierea desbaterilor statului Parildului Social Democrat (11. XII 44), un membru de seamă al acestui partid a înaintat o rezoluție cu patruzeci de semnături (aproape jumătate din totalul participanților) în care se precizează: „Repudiind greșelile trecutului, socotind că este necesar să înlăturăm și o titulară care amintește grave lunecări depe poziția concepției și luptei socialiste; ca atare, fără a considera necesar să aducem și alte argumente în sprijin, în spiritul care ne-a însuflețit în anii legalității și care ne călăuzește dela 23 August încoace, subsemnații rugăm Statul să se ralieze propunerii noastre de a schimba din

acest moment titulatura de Partid Social Democrat în aceea de Partid Socialist Rezoluția a fost luată în considerare, urmând ca ea să fie discutată în organizațiile din țară, iar la Congresul care va avea loc în primăvară să figureze pe ordine de zi.

Călcătură scumpă. Direcția Veterinară a Bucureștilor a cerut d. primar al Capitalei să ia măsuri împotriva ursarilor, căci și-au făcut reapariția. În legătură cu aceasta, *Gazeta Municipală* (17 II. 1944) scrie: „Examinarea problemei a dus la o serie de constatări interesante: S'a calculat că un singur ursar realizează în Capitală un venit de 30.000-50.000 lei, zilnic. Mai stăruie și astăzi superstiția prin mahalalele Capitalei că se pot vindeca oamenii de răceală dacă „ți calcă ursul”. Și pentru o simplă călcătură de urs s'a plătit câte 1000 lei”.

Gimnaziul Industrial de băeți — Blaj

Nr. 427/1944-45.

AVIZ

În acest an școlar, conform telegramelor Onor. Minister al Educației Naționale, școala noastră va funcționa și cu clasele V și VI. Elevii cari doresc să se înscrie în aceste clase își vor înainta cererile cuprinzând toate datele, până la 1 Ianuarie 1945.

Elevii din cl. V vor da *examen de admitere* în ziua de 10 Ianuarie 1945. Examenul constă din: 1. Două probe scrise: Matematici (aritmetică și geometrie din cl. IV de gimnaziu industrial), română din programa cl. IV.

2. O probă grafică de desen geometric din programa cl. I.

3. Cinci probe orale din materiile: limba română, limba germană, matematici, desen de proiecții (cl. II), tehnologia materialelor (cl. III).

4. O lucrare practică de atelier.

Taxa de examen este de opt sute lei.

Elevii care au dat examenul la altă școală, vor specifica aceasta în cerere, aducând și dovadă de examen.

Elevii din cl. VI-a vor fi înscriși pe baza certificatului școlar, fără examen.

Cursurile pentru aceste două clase încep imediat după examen.

Direcțiunea.

CAUTĂM SPRE CUMPĂRARE

REVISTE ȘI ZIARE românești mai vechi

apărute în Ardeal (în anii 1830-1922)

Se caută nu numai volume complete, ci și numere răslețe. De asemenea și orice cărți apărute înainte de anul 1923. Ofertele, cu indicarea cât mai precisă a datelor — la cărți: titlul, locul și anul apariției, numărul volumelor; la reviste și ziare: titlul, locul apariției, anul și volumul, numerele — se vor înainta:

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII DIN CLUJ la SIBIU

A apărut!

„Calendarul dela Blaj”

Prețul 160 Lei.

Grăbiți-va cu comanda, ca din lipsă de hârtie nu s'au tipărit decât puține exemplare.